

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Helyben má. hoz. áruval.
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

NAGYVÁRAD, január 8.

Nem lesz kath. autonómia!

Pistika rosszul viselte magát és azért megfenyegette mamája: Pistika, Pistika! ha csintalankodol nem kapsz vajás kenyeret!

Mint a haragos mama a Pistikával, úgy tett az ez idő szerinti vallás és közoktatásügyi miniszter is a magyar katolicizmussal. Megfenyegette; azt mondta, hogy »ha az izgatottság meg nem szűnik, nem hívja össze a kath. autonómiát szervező gyűlést.« Ez alatt más szóval azt kell érteni: hogy ha az egyházpolitikai törvényekbe bele nem törődünk és az új házasságjog revízióját merjük továbbra is követelni, akkor nem kapunk autonómiát.

De hát az a magyar katolicizmus, a melynek kilencszáz éves dicső multja van hazánkban, az a tízmillió magyar katolikus, a ki éppen úgy megfizeti a vér és pénzadóit, mint bármelyik más gyermeke e hazának, mióta Pistikája a kultuszminiszter urnak? és a katolikus autonómia, a melyet mi követelünk, mióta olyan valami, a melyet megadhat ha akar, megtagadhat, ha rosszul viseljük magunkat, — szóval mióta könyöradomány?! és mióta lett a Corpus iuris-ban »avita religiónak« nevezett kath. vallás Wlassits miniszternek koldusa, a kinek ő könyöradományt dobhat?! . . .

Önkénytelenül felmerülnek ezek a kérdések, azok után a negyedfélszázados elodázási műveletek után, a melyeket ön-

kormányzati jogunk dolgában velünk üznek. Huszonöt év óta nem hallunk egyebet hatalmas ígéreteknél, hatást vadászó beszédeknél, a melyekkel időnként telítve van a levegő és mindennek a vége semmi, semmi! . . . Pedig mindenki tudja, a kath. ügy organumai naponként hangoztatják, hogy csak a kath. autonómia menthet meg bennünket, e nélkül oda jut a katolicizmus nálunk is, a hová Franciaországban és atöbbi nyugat-európai államokban jutott. E nélkül a polgári házasságot követni fogja a népoktatás államosítása, mihelyt az állam fináncziális érdekei megengedik, ezt pedig a szekularizáció, mikor már az állambiztartás zavarai deficiteznek és hitelügyletekkel többé eloszthatók nem lesznek.

A kath. autonómia ügyének legutolsó stádiuma az volt, hogy a mult évi kultusz-vita alkalmával Wlassits miniszter, hogy a megérdemelt támadásoknak az élet eleve elvegye, felolvasta Ő felségének leiratát, a melyben meghagyja, hogy a választások végével az autonómia tervezet előkészítő kongresszust hívja össze. Az »alkotmányos választásoknak« nevezett lélekvasárlásnak már vége van s most látjuk, hogy a kormány még az apostoli felség ígérését is olyannak tekinti, mint amelyeket ő maga tett az országnak. Egyiket sem veszi komolyan. Különben Wlassits miniszter nem merné azt tenni, hogy a Felső ígérete értelmében feltételhez nem kötött szervezkedést feltételekhez kösse, mikor erre külön felhatalmazást nem kapott és így elodázza a kath. autonómiát ad graecas Kalendas.

Nagy naivság is volna azt hinni, hogy az országos izgatottság miatt nem kapunk önkormányzati jogot. Nem! oh nem ezért odázzák el az autonómia kongresszus összehívását, hanem azért, hogy a radikalizmus nyomában feléledt kath. reakciónak ez által tekerjék ki a nyakát. Tudják, látják, hogy ha az önkormányzati szervezetben finom diplomáciával a világi elemet az egyházi mellé emelik és azokban a világi természetű teendőkben, a melyeket ma még a vallás és közoktatásügyi miniszter végez, nekik jogkört adnak, hazánkban is egy olyan keresztény társadalmi szervezkedés támad, a mely siettetni fogja a szabadelvűségnek halálát, csak úgy mint a hogy lejáratta a liberalizmust Belgiumban és Ausztriában.

Ezért kell a mai tarthatatlan állapotoknak továbbra is maradniok! . . .

Mig a többi vallásfelekezeteknek, még az alig félszáz ezer unitáriusnak is meg van az önkormányzati joguk, mi, a tízmillió katolikus maradunk továbbra is a felekezetlen állam gyámködése alatt.

Mig a többi egyházak maguk választják főpapjaikat, addig nekünk Wlassits ur és comp. adnak püspököket, nem az egyházi ügyek terén szerzett érdem, hanem politikai értékelés szerint.

Vallás és tanulmányi alapjaink maradnak továbbra is a miniszter kezében s az azokon fentartott jogakadémiáink levetik a kath. jelzöt, középiskoláink pedig vedlenek át egymásután kir. állami gimnásiumokká.

A kath. világiaknak pedig marad továbbra is az a joguk, hogy sz. misét

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A r a b.

Hirt: JOBB HUGÓ.

A menny boltozatát légemű fényes fátyol vonta be. Az alább-alább gördülő nap küllő-szerű sugarakkal lángolt a tüzes rojtokkal szegélyezett fellegek között. Olyan volt mint a hervadt rózsza; levelei, a biborpiros sugarak, bús mosolylyal hullottak róla. Néma, csendes, elragadó volt a természet e fenséges színjátéka.

E látványban gyönyörködött XVI. Lajos, Mária Antoinette és udvari népe.

Sokkal nagyobb élvezetben részesülnek, ha a közeli hegyekről néznők meg, a nap felkelését — mondá egy herezeg.

— Sikerült gondolat. Pártolom az eszmét, — szólt a királynő.

— Csak a szükséges ceremóniák — veté ellen a főudvarmesternő. Átlapoztam a francia udvar történetét, de ismerem legkisebb részeit, de analog esetre nem emlékezem. Szerény nézetem szerint okvetlenül szükségesek: fő-tárnokmester, főudvarmester, udvari hölgyek, szolgák, lovas kíséret, fáklyák. . .

— Minden így történhet, ha férjem megengedi, — válaszolt a királynő.

— Semmi kifogásom.

— De nincs szándékomban részt venni?

— Nem, kedves Antoinette! Három óra-kor felkelni?

Nem. Az eszme igen esinos, de magam nem veszek részt.

A kirándulás a király nélkül a főudvarmesternő által körvonalozott módon történt meg.

Az éj leple borította a mindenséget komor, szürke fátyolával. Körös-körül sűrű csend. A csillagok lassan-lassan elbágyadtak, elhalványultak. Keleten egy fehér csillám futotta be a látókör szegélyét. Szelid pirosság derült a menny boltozatára. A madarak vidám danája töltötte be a levegőt. Hűs szellőcske lengedezett. A fűszálakra gyémánt harmatcseppek hullottak. Most majestetikusán lépett elő a horizonton a vérpáros nap.

A világ legköltőibb panorámája!

Az előtérben hullámos magaslatok, nyájas völgyelgelők; a háttérben, szaggatott hegylanczok.

A magas társaság kedvesnek, szépnek, elragadónak találta kirándulását.

Egy kis sétára indultak. A mezei munkásokat nézték.

A királynő egy tíz éves, szegényes ruházatu, piros pozsgás leányt pillantott meg. Hozzá sietett.

— Ismersz?

— Nem, Madame!

— Hogy hívnak?

— Anette.

— Mit visesz?

— Egy kis levest szegény jó anyámnak. Kora hajnalban elment már dolgozni.

— Van nektek földetek?

— Nincs. Szegények vagyunk. Jó anyám napszámra jár.

— Milyen a levesed?

— Rántott leves, mert nincs húsunk. Áldjuk a jó Istent, hogy megvan mindennapi kenyerünk.

— Milyen izü ez a leves?

A kis leányka elővett egy fakanalat s odanyújtotta a királynőnek, ki megkóstolta a levest s kissé félrehúzta rubin ajkait. Az udvarmesternőt ájulás környékezte.

Hogy is ne! A francziák uralkodónője rántott levest kóstol s hozzá még fakanállal. És borzasztó! Páratlan eset a világtörténetben.

— Leánykám! levesed kissé sóatlan, — szólt a királynő.

— Bizonyára — feleli a kis leány — de nincs egy fillérünk se, hogy sót vehettem volna.

— Az szomorú. De atyád?

— Meghalt és bátyám. . . Oh nem mondhatom.

— Vezess anyádhoz!

A társaság kénytelen-kelletlen elindult.

— Asszonyom! — szólt a királynő — most ismerkedtem meg leányával. Segíteni akarok önökön. Özvegy ön?

— Valaha jobb napokat láttam. De férjemet ágyba döntötte a betegség és sirba vitte. Úztorások kezeibe kerültem és így elveszítettem tekintélyes birtokomat.

— De önnek fia is van?

— Igen Claude; tizenkilenc éves,

— Hol van?

hallgathatnak és a szentségekhez járulhatnak. Ennyi és semmi más. (L. Kazaly: Kath. Egyházjogtan)!

Valóban kedvünk volna szatirát írni, ha a dolog nem volna oly fontos.

A kvóta titkaiból.

A politikai életet jelenleg domináló kvóta-kérdés mai stádiumáról a »Budapester Tagblatt« a következő reflexiókat közli:

»Változnak az idők s velük a miniszterek is. Midőn mi kevéssel a választások előtt a kvóta titkokat szellőztettük és azt irtuk, hogy bécsi irányadó körökben az a beszéd járja, hogy az osztrák kormány a kiegyezés kérdésében minden engedelményt a magyar kvóta fel-emelésétől tesz függővé s hogy a magyar kormány a junktim acceptálásával hallgatóság a kvóta feljebbvitelét is helybenhagyta, akkor a kormányparti lapok a miniszterelnök egyenes felhívására mindazt vizsgálgoztatták, hogy e hír merő koholmány. Azóta a kormánylapok meglehetősen szűkszavúak lettek a kvóta-kérdésben és ha azt kérdezzük a hírlapi tekintélyektől, hogy kit lehet őszinteség hiánnyal illetni, azt-e, a ki azt állítja, hogy a kormány a kvótát emelni szándékozik, vagy aki azt kétségbevonja, akkor a megkérdettek a legjobb esetben is pirulva hallgatnának.

Mert most már nem fizeti ki magát nem igazat mondani a kvóta felől. A választásokon túl vagyunk s az új többség annyira beleléte már magát a kvóta emelésbe, hogy egy kormánybarát bécsi lap azt a megjegyzést reszkizotta, hogy a többség a 35 perzentos kvótára fel is esküdt.

Mialatt azonban a bécsi lap a 35 perzentos kvótát emlegeti, *notandum*, hogy a praecipuum nélkül s ezt az állítást aztán az ellenzéki sajtó magyarázatokkal kíséri, a hivatalos lapok hallgatásba burkolóznak, ugyanazon hivatalosak, melyek a választás előtt a legcsekélyebb kvóta emelést is tagadták és még a Bánffy-kabinetéről is elhárították az erre való szándékot. De valamint a három hónap előtti elkeseredett demontik, úgy a kormánylapok mostani halálsendhez hasonló hallgatása sem vezethet félre senkit sem.

Beavatott politikai körök mindig tudták azt, hogy Bánffy-kabinetje kész lesz a kvóta emelésre és a kormány parlamenti viselkedéséből és kvóta-deputációval való elbánásából előre azt a következtetést lehetett vonni, hogy a kormány később más politikát fog e kérdés-

ben követni, mint a melyet a nemzet óhajt és követel. Már most csak az a meglepő, hogy az osztrákok látva a magyar kormány szolgálakészségét a Magyarország érdekei ellen irányuló politika követésére nézve, nem maradnak meg eddigi követéseik mellett, hanem egyre többet követelnek. Az osztrák kvóta-deputáció 42 perzentos követeléssel lépett fel, de ezt maga az osztrák kormány is tulságosnak találta.

Az volt a hír, hogy a Badeni-kabinet kerek 35 perzentos kvótát hozott magyar kollegájának javaslatba, de most már látjuk, hogy ezen alapot a felek odahagyták s hogy a magyar kvóta a praecipuum hozzászámításával közel 37 perzentre rug.

Felesleges erősíteni, hogy még a miniszteri paloták falain kívül is élnek halandó emberek s hogy rá kell akadniok az illetékes tőuyezőknek azokra a módokra és eszközökre, melyekkel ezen semmivel sem igazolt, hallatlanul frivol és brutális megterhelése a magyar adózó polgároknak megakadályozható. Talán kétségbe vonhatjuk, hogy a mi kormánypartunk nem fogja a maga egészében ezt a hazafiatlan politikát kivívni engedni.

Ellenkezőleg, mint mondják, vannak a többségnek egyes igen tekintélyes tagjai, a kik most is, csakugy, mint előbb magyar kvóta küldöttség álláspontján állanak és szilárdul el vannak tőkélve, hogy ezen álláspont mellett megmaradnak. De még abban az esetben is, ha a valószínűtlenné látszó dolog bekövetkeznék és a kormánypart az ország életérdekeit könnyelmű lélekkel az osztrákoknak préda-zsákmányul oda dobná, a magyar ellenzék még akkor is képes lenne a kabinet bünös terveit megüsitani és a kvóta-legények famózus jelenléti esküje végeredményében nem Magyarországnak fog ártani és károkat okozni, hanem a Bánffy-kabinetnek lesz a romlására.

Az osztrák-magyar bank osztaléka.

Az osztrák-magyar banknak fötanácsa tegnapi ülésében 43 frt 40 kros osztalékot hozott javaslatba minden 1000 frt névértékű részvény után a múlt évi 44 frt 20 kros osztalékkal szemben. Ezen osztalék az ideiglenes hozzávető becslést, mely az időszak kiutatások alapján bezárólag december utolsó hetéig szól, messze túlhaladja, minek magyarázatát a december utolsó három hetében lényegesen emelkedett keresletben találhatjuk meg. Minthogy pedig az osztalék meghaladja a hét perzentet, vagyis a 42 frtot, mindkét államnak tisztességes nyere-mény összeget juttat.

Hírlik különben, hogy úgy a magyar, mint az osztrák kormány abban állapodott meg, hogy az eddig érvényben volt 7 százalékos nyere-mény láb helyett az 5 százalékos s sürgeti s hogy az osztrák-magyar bank már elvileg bele is egyezett volna abba, hogy 6 perzent után fennmaradó összeget átengedje a monarchia két államának.

A karácsonyi szünet vége.

A karácsonyi szünetnek maholnap már vége s a képviselőház háznagyi hivatala tegnap küldte szét az értesítéseket, hogy a képviselőház e hó 11-én, délelőtt 10 órakor ülést tart. Ennek az ülésnek a napirendjét a szünet előtt tartott utolsó ülésen állapította meg s az olcsó markasórol szóló törvényjavaslaton kívül több viczinális vasutról szóló jelentést s apróbb ügyek kerülnek napirendre. Az esetre, ha a Ház mindezeket az ügyeket hétfőre elintézi, a keddi ülésen, mint halljuk, az állami költségvetési előirányzatnak a tárgyalása fog a képviselőházban napirendre kerülni. — A képviselők egy része már megjött a fővárosba s vasárnap már tartanak értekezleteket a pártkörökben.

Fizetésemelés — drágasági pótlék.

— A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése. —

Az állandó színház építésén kívül pár év óta a tisztviselők fizetésemelésének kérdése nőtte ki magát Nagyvárad város közügyi kö-zött valóságos teengeri kigyóvá; sőt ennél is többre vitte már a fizetés rendezés ügye: való-ságos tengeri czápa. Amint rendes időközökben a lapok szerint megjelenik Fiuménál az a bizonyos szörnnyeteg, úgy kerül időnkint a város zöld asztalára a tisztviselők anyagi helyzetének javítását célzó akta-csomó. Már-már elpusztíthatatlanná válik.

A tisztviselők várva-várják, a tanács óhajtja s a közgyűlés beletörődik s még sines nagyobb eredménye a közös kívánságnak, csak az akta-csomó növekszik.

Mikor hosszú vajudás után a város összes hivatalos rostáin keresztül eresztették az ügyet, a miniszteri vörös plajbász egy vonással keresztül huzott rajta. Visszaküldte a városnak

— Óh! szívetem törként járta át a gondolat. Nem merem mondani.

— Csak bátran asszonyom!

— Szegény fiam gályarab.

— Az Isten szerelmére! miért?

— Férjem halála után én megbetegedtem. Pénzünk, betévk falatunk nem volt, fiam a királyi erdőségekben egy nyulat lőtt. Nekem akarta hozni erősítő táplálékul, melyre égető szükségem volt. Tetten érték, fiui szeretete miatt lett gályarab.

— Ez lehetetlen! — szól a királynő.

Persze! fogalma sem volt azon drákói szigorról, melylyel abban az időben elbántak a földesurak a szegény néppel.

— Pedig úgy van! mondá a bánatos özvegy. Könyek gyöngyöztek szenvedő arcán. A kis leány, látva ezt, szintén zokogott.

— Más panasz nincs ellene?

— Semmi.

— Jó. Fia szabad lesz. Én vagyok a királyné. Megkérem férjemet, hogy kegyelmezzen az ön fiának. Ő meg fogja tenni, mert szereti nejét.

Az özvegy és leánykája térdre borultak s így csókolgatták a királynő ruhájának szegélyét.

— Fia nyolcz nap mulva ismét az öné lesz — szól a királynő.

Erre pár aranyat adott az özvegynék s eltávozott.

A szegények pedig letérdeltek. Imára emelték kezeiket, hisz a szerencsétlen ebben keres és talál vigaszt szívének sajgó sebeire.

Az óra nyolczat ütött.

A gályarabok befejezték lélekölő napi munkájukat. Páronkint összeláncolják őket s katonafedezet alatt viszik a hálóteremnek csúfolt oduba.

A utolsó pár éles ellentétet mutat: egy fiatal, szelid arcú, búskomor legény és egy gonoszságban megöszült emberi szörnny.

Susognak valamit. Halgassuk csak!

— Claude te loptál valamit a bányában!

— De kérlek.

— Egy éles vasdarabot rejtettél kabátod ujjába.

— Hallgass kérlek.

— Igaz, vagy nem?

— Igaz.

— De mi czéled vele?

— Az az én titkom.

— Különös egy ember vagy. De mondd mit is vétettél?

— Hagyjuk ezt, barátom!

— Ugyan szólj, hisz tudod, hogy érdeklődöm irántad.

— Jó anyám beteg volt. Nem volt mit ennünk. A királyi erdőségekben egy nyulat lőttem. Rajta kaptak, azért vagyok itt.

— Szegény fiu, — mormogta résztvevően társa.

— Most rajtad a sor, — szól Claude; — mondd el, miért kerültél te ide.

— Nevetséges! Egy bankárt látogattam meg éjjel. Nem udvariasan és szóváltásba keveredtünk. Ezzel lelőttem; pénzt magamhoz vettem s távoztam. De kézre kerültem.

— Óh barátom! Ez óriási külömbiség.

— Már miért? Hidd el, Franciaországban bankár és nyul egyre megy... De mi terved a lopott vassal?!

— Nem töröm tovább a rablánczokat, eleget szenvedtem már. A felügyelő ma reggel oly kegyetlenül csapott arczomba, hogy vérem kifreccsent. Van még becsületérszem. Megbosszulum magam. Nem bánom, történhet velem bármi. Szívesen megválnék e nyomorult élettől is ha kell.

— Bravó fiam! Ha szavadnak állsz, áldani fog az egész huszadik szakasz, mely a felügyelő alá van rendelve. Hisz tudod, hogy menyit szenved mindegyikünk. Te még talán kegyben állsz nála, de velünk úgy bánik, mint állatokkal szokás. Csak rajta fiam! Bátorság!

— Erős elhatározásom, hogy leütöm. Meglásd, holnap reggel megteszem.

— Csend! — kiáltott be a felügyelő.

Elhallgattak. Nem sokára elaludtak mindketten.

*

Következő nap reggelén belépett a rabokhoz az igazgató. A felügyelő s egy csomó szuronyos kísérette.

A szokatlan látogatás izgatottá tette a rabokat. Szívszorongva lesték a történéndőket.

— 113. szám, — kiáltja az igazgató.

Claude összerezzen, mert ez az ő száma.

— Itt vagyok, — mondá reszketeg hangon.

— Előlépni, — hangzik a parancs.

Claude tehát előlépett; erősen magához szoritja a tegnap lopott vasdarabot.

azzal, hogy kezdje újból az egészet, mert a legutolsó szapuláskor könnyelműen bántak el a tisztázni valóval s elrontották a dolgot.

Azóta ismét a város sürgős, fontos ügye a fizetésrendezés. A legutóbbi közgyűlés elé kérvények kerültek, a melyekben egyik-másik tisztviselő és egész csoportok kérik a reájuk nézve sérelmes tételek korrigálását.

A közgyűlés az ügyet azzal adta vissza a jog- és pénzügyi szakbizottságnak, hogy a kérelmek figyelmes mérlegelése után újabb javaslatot terjesszen elő.

Tegnap közel 3 óráig vették igénybe ezek a kérvények a szakbizottság beszélő és gondolkodó tehetségét.

Sokat érveltek, beszéltek egyik-másik kérelem mellett és ellen; de végre is csak a tanítók fizetésének tételénél tértek el az eddigi megállapodástól, a többi kérvények figyelmen kívül hagyását javasolja a bizottság a közgyűlésnek.

Pótlólag tárgyalták még *Ragány* János főszámvevő előterjesztését, a melyben a város összes alkalmazottai részére 10% drágasági pótlék megadását javasolja, olyképpen, hogy ha a fizetésrendezés még ez évben jóvá lesz hagyva, a drágasági pótlék összegét ebből levonják. Másként nincsen fedezet.

A tanácskozás folyamán sejtetni engedte Nagyvárad város főszámvevője, hogy az *elmúlt 1896. év zárszámadása alighanem deficizzel lesz lezárva.*

A szakbizottság ülésének lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

*

Az együttes ülésen *Sal* Ferencz polgármester elnökölt.

Jelen voltak: Némethy Károly, Tóth Márton, Komlóssy József, dr. Sipos Árpád, Déry János, Milibák József, Papp János, Aufricht Mór, dr. Molnár Imre, Kunyhóssy János, ifj. Rimler Károly, dr. Várady Zsigmond, Ragány János, Busch Dávid, Rácz Mihály, Hegedüs Géza, dr. Sarkadi Lajos, Huzella Gyula, Dus László és Szokoly Tamás.

Komlóssy József aljegyző előterjesztette, hogy a közgyűlés több kérvénnyel együtt azzal küldte vissza az ügyet a szakbizottságnak, mi szerint a kérelmek megfontolása mellett újabb javaslatot terjesszen elő a legközelebbi köz-

Az igazgató egy iratot vesz elő s olvassa: »Ő Felsége a király nevében!

113. szám kegyelmet nyert. Mai naptól szabad. Kap egy öltözetet, utlevelet, egy aranyat s visszatérhet otthonába.»

A vas esőrömpölve hull a földre.

— Mit jelentsen ez? — kiált bosszusan a felügyelő.

— Én — — nem — — én — .

— Önnek rossz tervei voltak; most azonban már mindegy — ön szabad.

A szakaszban általános tompa zugás és csodálkozás . . .

*

Clude tehát szabad volt! . . . Sietett is anyja ölelésére.

Három napi gyalogolás után szülőföldére ért. Mily nagy volt csodálkozása, midőn övét a család ősi fészkében találta.

Mária Antoinette szerezte nekik vissza birtokukat.

— Óh mily jó a királynő, — mondá Anette a viszontlátás első perceiben — mily gyorsan kiszabadított a fogságból!

— Tehát a királynőnek köszönhetem, hogy szabad vagyok, élek s nem lettem gyilkos? Uralkodjék még sokáig hű francia népe fölött boldogságban.

Ez őszinte kívánságnak csak első része teljestült.

Mária Antoinette tizenkilenc év után a nép dühének esett áldozatul.

A hóhér bárdja napfeltekor vetett véget ártatlan életének.

gyűléshez. A kérvények a következők: Dicker Illés segédpénztári tiszté, a fogalmazóké, a számtiszteké, Tóth Imre tanítóé, Gerő Arminé, a II. oszt. rendőrbiztosoké, a tanítóké és Busch Dávid előterjesztése.

Első sorban *Dicker* Illés kérvényét vették tárgyalás alá. Sérelmesnek tartja, hogy míg a hasonló képesítéssel számtisztek fizetését emelni javasolják, az ő részére semmi emelést nem akarnak adni.

Dr. Sarkadi Lajos méltánytalannak találja, hogy a kérelmezőnek semmiemelést nem javasolnak; az egyéntől el kell tekinteni, csupán az állást vegyék irányadóul. Sérelmes, hogy egyenlő képesítés dacára nem egyenlően mérnek s mivel semmi fizetésemelést nem akarnak a segédpénztári tisztnek adni, az a drágasági pótlék összegétől is elesik. Pártolja a kérelmet.

Dr. Várady Zsigmond azt kéri eldönteni, hogy a drágasági pótlékot a fizetésrendezésnél nem veszik tekintetbe, mert arányosításról van szó. Lehet, hogy ezáltal egyik-másik tisztviselő sérelmet szenved, de az általános elvet meg kell tartani. Az államnál sincs a pénztári segéd tisztnek 750 frtnál több. A kérelmet elutasítani kéri.

Némethy Károly azt kívánja, hogy a kérelmet akként oldják meg, miszerint azt a miniszter ne utasítsa ismét vissza. A 44 ezer forint 20% közköltöt igényel. Czfóolja azon korábbi állást, hogy az új teher csak *hatezer forint* lenne, mert a drágasági pótlék összegét le kell vonni. Ez nem áll, mert a drágasági pótlékre sincs fedezet. *Becsületes képpel, tiszta szívvel 20% pótládó emelést nem ajánlhatunk a közgyűlésnek.* Örül, ha 10% adóemelést adhat a város erre a célra. Jövedelmeink mindjobban kevesbednek, a számítások nem ütnek be. A hiányt a közadóból kell pótolni. A nagy áldozatkészség csak gyűlöletet keltene. Indítványozza, hogy tegyünk pontos számítás s a mi telik, azt osszuk fel fizetésemelésre.

Dr. Molnár Imre jogosulatlanul tartja *Némethy* Károly indítványát, mert a közgyűlés már határozott a fizetésemelés dolgában, csak egyes osztályoknál akadtak fel. Új alapon nem lehet kezdeni a fizetésrendezést. *Némethy* K. indítványának mellőzését kéri.

Dr. Várady Zsigmond nem találja helyén valónak most ismét ilyen mederbe terelni a dolgot. A közgyűlés megbízásához képest a kérvényeket kell tárgyalni. Ugy gondolja, hogy 45 ezer frt teher már a hátunk megett van, azt gondolják meg, hogy amit ezen felül emelnek az már új teher lesz.

Szokoly Tamás *Dicker* Illés fizetését 200 forinttal, *Kunyhóssy* János 100 forinttal kéri emelni.

A többség az eredeti 750 frt meghagyása mellett, a kérelmet elutasítani véleményezi.

Dr. Várady Zsigmond indokolásul jegyzőkönyvbe vétetni kéri, hogy azért utasították el a kérvényt, mert az állás ujonnan szervezetett s a drágasági pótlék nem vehető figyelembe.

Gerő Armin kérvénye.

A második kérvényt *Gerő* Armin első rendőri alkapitány adta be. Felemlíti, hogy állásához jogi képzettség kell; a főkapitányt helyettesíti s mint rendőrbíró, igen fontos, nehéz munkakört tölt be. A II. alkapitánynak kevesebb kvalifikáció kell, könnyebb az ügyköre s mégis csak 100 forinttal kevesebb fizetést élvez.

Dr. Sarkadi Lajos igen is megszívlelendőnek tartja a kérelmet s az abban felhozottak mindannak méltánylását kívánják.

Milibák József általában nem menne túl a multkori megállapodáson, mert a polgárság nem bírja meg a nagy megterhelést.

Ifj. Rimler Károly pártolja a kérelmet. *Gerő* majdnem mindennap helyettesíti időnként a főkapitányt s állása nagy felelősséggel jár. Azonkívül bírói képesítése van.

Kunyhóssy János szintén méltányolja *Gerő* szorgalmát, képességét, de csak a lehetőség határai között mozoghatunk. *Gerő* Armin, mint iparhatósági biztos, külön 300 frt évi díjazást huz. Ezért a kérelmet nem pártolhatja.

Szavazásra kerülén a sor, a többség a kérelmet elutasította.

A rendőrbiztosok sérelme.

A II-od osztályu rendőrbiztosok, hivatkozva nehéz szolgálatukra, fizetésüket további 100 forinttal kérik emelni. Felemlítik, hogy az egyenlő munkakörrel bíró I. osztályu rendőrbiztosok fizetése 200 frttal tervezetik magasabbra s ez aránytalan.

A kérdéshez *Kunyhóssy* János és a főkapitány szólottak. Végre is a kérelmet *elutasították*, azaz a régebbi tervezet szerint az I. oszt. biztos fizetését 1000 frtban, a II. oszt. rbiztosokét 800 frtban javasolják meghagyni.

A számtisztek kérelme.

A városi számtiszteknek eredetileg a következő fizetést proponálták: I. oszt. 1000 frt, II. oszt. 800 frt. Ezt keveslik, mert nem látják igazságosnak, hogy a kisebb képesítésű rendőrbiztosokkal egyenlően díjaztassanak.

Némi vita után ezen kérelmet is *elutasították* s csak a korábbi fizetésemelést ajánlják. Egy számtisztre nézve azonban, a kinek személyes pótléka van, a szerzett jogot, vagyis a jelenlegi fizetési összegét érintetlenül hagyták.

A fogalmazók beadványa.

A fogalmazók szintén nincsenek megelégedve azzal az összeggel, a melyet korábban javításként részükre beállítottak. Az eredeti javaslat szerint az I. oszt. fogalmazóknak 1000 frtra, a II. osztálynak 800 frtra akarják emelni. Kérvényükben mindkét összeget 200—200 frttal emelni kérik. Felemlítik munkakörük fontosságát.

A szakbizottság, mivel előléptetésükre meg van az eshetőség, a kérelmet *nem javasolja* teljesíthetőnek.

A főmérnök előterjesztése.

Busch Dávid főmérnök előterjesztését, min: a kérdéssel szorosan összefüggőt szintén tárgyalás alá vették. A főmérnök, még a fizetés-rendezésének eldőlteig kéri a mérnöki hivatalt szervezni. *Orbán* Ignác mérnök helye betöltetlen; *Beszedits* János mérnök, szerinte, nyugdíjba megy. Kéri, hogy szerveztessék egy mérnöki állás 1800 frt fizetéssel; ez helyettesíti a főmérnököt; — továbbá egy építőmesteri állás 1600 frt fizetéssel.

Hosszas vita fejlődött ki az utóbbi állás dotációja körül. Végre is elhatározták, hogy a korábbi tervezethez képest a mérnöki állás szervezését 1600 frttal, az építőmesteri állást 1200 frt fizetéssel ajánlják a közgyűlésnek.

A legnehezebb kérdés.

Ezután következett az egész fizetés-rendezési ügy legkeményebb része: *a tanítók fizetésének megállapítása.* Az ülés jó részét ez foglalta el. A vita részletezésébe nem bocsátkozunk, csupán a főbb momentumokat emeljük ki.

Dr. Sipos Árpád szép, körültekintő alapos beszédben fejtegette Nagyvárad tanügyét; megleg, rokonszenves hangon emlékezett meg a községi iskolák tanító karáról s ecsetelte, hogy ha a régebbi fizetésemelési tervezet menne keresztül, sokan még károsodnának. Majd áttért arra, hogy *Ragány* János főszámvevő a tanítókkal érintkezésbe lépve, kölesönösen megállapodtak egy tervezetben. E megállapodás szerint fokozat lenne a tanítói alap fizetésekben. A polgári fiúiskolai tanárok alapfizetése 8 és 9 száz; a polg. leányiskolai tanítónők fizetése 7 és 8 száz; az elemi iskolai tanítók fizetése 4—5—6 száz frt lenne. Az ujonnan választott mindég az alsóbb fokozatba lépne s csak öt év múlva lépne a magasabb fokba elő. Azonkívül az ötödéves pótlékre nem jogosultak mostantól, illetve a kötelező törvény határidejétől élveznék az ötödéves pótlékot. Ezt ő elfogadhatónak tartja, ha a város bírja. — Ettől eltekintve azonban ő egy más tervezetet dolgozott ki, a mely igazságosabb s nem terheli annyira a város pénztárt. Ő az alapfizetést némileg kevesebbre vette, de meg lenne szüntetve az az igazságtalanság, hogy a multban egyik tanító élvezte, másik nem az 5-öd éves pótlékot. Az ő általa összeállított tervezet szerint a polgári fiú iskolai tanárok 800 frt, a polg. leányiskolai tanítónők 700 frt és az elemi iskolai tanítók 600 frt alapfizetést nyernének; de ugy,

4

hogy a törvényes 5-öd éves pótlékot mind megkapják s azonkívül az ötödéves pótléktól eddig elütrött tanítók a multa visszamenőleg egész szolgálati idejüket számítva mostantól élveznek az ötödéves pótlékot. Így az évi javítás az összes tanítóknál 4370 frtot tenne ki.

Többek hozzászólása után a dr. Sipos^s Árpád tervezetét fogadták el.

Vaday József kiegészítő tanító kérte, hogy a fizetésemelésnél a polgári iskolai tanítók közé sorozzák.

Ha a polgári isk. képesítést megszerzi, a kérelmet teljesítik.

Az új állások rendszeresítése.

Dr. Várady Zsigmond indítványozta, hogy az új állások, a melyek 14 ezer forintot igényelnek, ne véssenek egy kalap alá a fizetésemeléssel, mert ennek keresztülvitelét csak gátolja. A mik nem okvetlen kellene, ejtsék el.

Sal Ferencz ezt nem tartja lehetőnek, mert a miniszter rendelte el azok rendszeresítését.

Szokoly Tamás egy kerületi orvosi állás rendszeresítését kéri a Rétre.

A vita folyamán dr. Várady Zsigmond, Kunyhóssy János és Szokoly Tamás erősen kikelték az ellen, hogy a városi közegek nem dolgoznak szorgalmasan; rendetlenül, fél 10 órakor, délután fél 4 órakor járnak hivatalba. Ha szorgalmasan dolgoznának, nem kellene új állásokat rendszeresíteni.

Végre is azt határozták, hogy az új állások rendszeresítését meghagyják a fizetésemelés keretében, de időről-időre az új állások betöltését a közgyűlés engedélyezi.

A drágasági pótlék.

Ragány János főszámvevő előterjesztést tett a drágasági pótlékre nézve. Rámutat az általános forgalmi, keresk. és ipari pangásra. Az 1896. évi megtakarításokból nem telik semmi pótlékra javasolja azonban, a közgyűlés utasítása folytán, hogy minden a város szolgáltatásában álló közegnek 10%-ot fizessenek ki drágasági pótlékul, olyképpen, hogy ha az 1897. évben a fizetésemelés jóvá lesz hagyva, a 10%-ot ebből levonják.

Kunyhóssy János az eddigi gyakorlat szerint 600 frtos fizetésen túl 10%-ot, 600 frton aluli fizetések után 15%-ot indítványoz.

A szakosztály a főszámvevő javaslata szerint, az általános 10%-ot fogadta el, úgy, hogy ha a fizetés javítás ez évben meg lesz, abból levonják.

Az ülés kevéssel 6 óra előtt véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Január 10. Ipariskolai felolvasás a polgári iskolában. Felolvas: Szombathy István tanár.
 > 10. Az ipartestület közgyűlése.
 > 14. Városi közgyűlés.
 > 16. Felolvasás a v.-velencei Népkörben.
 > 24. A nagyváradi kath. kör matinéja.
 Február 10. A »Szabadság« sajtópere.

* **Uj kath. körök.** A belügyminiszter a *mőzsi és pápai* kath. olvasókörök alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta és helybenhagyta.

* **Kitüntetés.** Ő Felsége a király magyar-szögyéni és szolgáltegyházi *Szögyény-Marich* László berlini nagykövetnek a *Lipót-rend nagy keresztjét* díjmentesen adományozta.

* **Kohl Medard,** a hercegprimás titkára tegnap visszaérkezett Pannonhalmáról Budapestre.

* **Ereklyék.** A Kisfaludy-társaság ereklyetára a minap két igen értékes tárggyal gyarapodott. Az egyik Arany János gitárja, melyet Arany László ajándékozott a társaságnak, a másik az a zöld márvány tintatartó, melyet báró Eötvös József majdnem egész életén át használt s amelyet most báró Eötvös Loránd juttatott a társaság birtokába.

* **A lipótvárosi bazilika.** A lipótvárosi bazilika építésére a felügyelő bizottság Viola Imre tanácsos elnöke alatt ülést tartott, amelyen a művezetőség tett jelentést a templom költségvetésének újabb átdolgozásáról és az építés befejezésének időprogramjáról. A jelentés szerint a még esetleg szükséges összeg kerek egy milliónak vehető s az építkezés befejezésére teljes hét esztendő kell még. Az építés vezetőségének a templom mellett levő irodájában ki van állítva a templom belsejének átmetszeti modellje, amelyből még a laikus néző is tiszta forgalmat nyerhet. A modellt, amely tízenötezer forintba került, szívesen megmutatják díjtalanul az érdeklődőknek.

* **Az érdem elismerése.** A nagyváradi ipartestület ma már oda fejlődött, hogy egyike az ország legtekintélyesebb ipartestületeinek. Ez főleg annak a célirányos helyes vezetésnek köszönhető, a melylyel ügyeit a testület, de legfőképpen Bertsey György intézi. Elég csak rámutatni az elaggott iparosok menházára, melynél áldásosabb működést soha nem fejthetett volna ki. Az iparosság méltányolja is buzgó vezetőjének ezen fáradozását s a legnagyobb tisztelettel adózik munkásságáért. Szép jelét adta a testület is elismerésének a legutóbbi testületi ülésen, midőn Bertsey György elnök tiszteletdíját az eddigi 100 frtról 300 frtra emelését elhatározta. A testület szeretetének ezen megtisztelő nyilvánulását, hiszszük, az ipartestület közgyűlése is csak örömmel, egyhangulag fogja szanekzionálni.

* **A nagyváradi expedíció.** A kereskedelmi tanintézet igazgatója, Propper N. János által tervezett körútra már annyian jelentkeztek, hogy minden bizonynyal meg fog tartatni Nemcsak megyéinkből, hanem messze vidékekről is számosan jelentkeztek ez érdekes utazásra, mely érdekessége mellett kellemes is lesz és sok szép emlékek fognak hozzá fűződni. Jelentkezni még mindig lehet a kereskedelmi tanintézet igazgatóságánál, kitől bővebb felvilágosítások is szerezhetők. A műsorban ez ideig még semmi változás sem állt be, csakis a Jeruzsálem és vidéke megszemléléséhez szükséges időt hosszabították meg, mely mindenestre megérdemli a gondos megtekintést.

* **Pályázat lírai költeményre.** A Petőfi-társaság Vigyázó Sándor grófnak elhunyt fia emlékére tett 400 koronás díjat most tűzi ki másodikban lírai költeményre. Az első ízben kitűzött díjat tudvalevőleg Koroda Pál nyerte el »Büvös éj« című költeményével. Az idegen kézzel irt pályamunkák jelígis levél kíséretében folyó évi márczius hó 1-ig a társaság titkárához, Szana Tamáshoz küldendők Bástya-utca 11-ik számú lakására.

* **A Köblös-fele téglavető ügye.** Az olasz-nyagytemető melletti Köblös-fele téglavető építését tudvalevőleg a miniszter nem engedélyezte. Köblös Ferencz egy tévedésből kifolyólag ul építési és telepengedélyt kért és azt a kapitányi hivatal megadta. Ez elsőfoku határozat ellen dr. Schluh Lőrincz bibornok-püspök, a káptalan nevében dr. Nogáll János felsz. püspök és a papnövelde igazgatósága felebbeztek. Daczára ennek, a városi tanács az engedélyt II-od fokulag is megadta. Ez ellen most dr. Nogáll János felsz. püspök ismét felebbezéssel élt. Így az ügy újból a miniszter elé kerül.

* **Michelangelo levelei.** Olaszországban legközelebb kiadják Michelangelo teljes levelezését, mintegy 600 levelet, időrendben, melyeket a művész pápákkal és fejedelmekkel, tudósokkal, művésztársaival és rokonaival váltott. E levelek közzététele előreláthatólag új világot fog vetni Michelangelonak és Rafaelnek egymáshoz való viszonyára.

* **Egy ezred halála.** Szamosy László fiatal festőművész, a mi Szamosy bácsinknak, Munkácsy első mesterének fia és Munkácsy tanítványa, a Zágrábban állomásozó 101-ik gyalogezred számára, melyben mint tartalékos tiszt szolgált, megfestette Ő Felsége a király

életnagyságu arczképét. A művészi kép jelenleg a zágrábi tisztikaszinó falát ékesíti. A 100-k ezred tisztikara az évforduló alkalmából szép meglepetésben részesítette a művészt. Ezüsttel díszített remek albumot küldött neki, melyben egyben van gyűjtve az ezred minden tisztjének az arczképe.

* **Egy fiatal asszony halála.** Őszinte részvételt vettünk hirt egy 22 éves fiatal asszony haláláról, ki négy évi boldog házasság után hosszas szenvedés után, f. hó 7-én este 6 órakor költözött el az élők sorából. Az elhunytat tegnap délután 3 órakor beszentelték Bárádon s Berettyó-Ujfaluban ma délelőtt 9 órakor fogják eltemetni. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulirottak mély fájdalommal tudatják úgy a maguk, mint a messze kiterjedő rokonság nevében a feledhetetlen feleség, szeretett gyermek, unoka, testvér és sógornőnek Bilinszky Jánosné szül. Kránczly Violának folyó hó 7-én este 6 órakor életének 22-ik, boldog házasságának 4-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 8-án d. u. 3 órakor fognak Bárádon saját lakásán a római katolikus egyház szertartásai szerint beszenteltetni és onnan Berettyó-Ujfaluba szállítva folyó hó 9-én d. e. 9 órakor a pályaháztól a »Téglapart« sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 9-én d. e. 10 órakor fog a berettyó-szt.-mártoni r. kath. templomban az Egek urának bemutatattatni. Mely végtisztességekre az elhunyt rokonai, ismerősei és barátai tisztelettel meghivatnak. Báránd, 1897. január hó 8-án. Bilinszky János mint szerető férj, Juhos Ferencz mint szerető nagyapa. Özv. Kránczly Sándorné mint szerető anyja. Kránczly Gabriella és férje. Kömlössy Ödön. Kránczly Béla, Margit, Izabella, Matild, Karolin, mint szerető tetvérei és sógorai. Kránczly Mária és férje, Vadász József. Béke lengjen drága porai felet!

* **Névváltoztatások.** Fleischer Hermann cséfalai illetőségű szabadkai lakos vezetéknevét »Lengyel«-re; — Zapner Jakab nagyváradi lakos a saját és kiskoru Arnold, Sándor gyermekei vezetéknevét »Bihari«-ra változtatta.

* **Nyul helyett embert lőtt agyon.** Szilágy Nagyaluról írják a következő érdekes esetet: Báró Bányfy János e hó 5-dikén délután vadászebeivel s fegyverével vadászkirándulást tett Nagy-Csicsó felé, a hol Bori Nagy Bálint szőlőcsutkákat rakosgatott lovasszeke-re. Vele volt kutyája is, a mely egerészett a filokszerá által kipusztított satas szőlő-dűlön. A báró a kutyát megakartta löni, mint kóbor-ebet, de Bori Bálint a ki a bárónak szomszédja és jó ismerőse, odaszólt, hogy ne lőjje meg azt a kutyát, mert az az övé. A báró erre, hir szerint, Bori felé fordítá vadász fegyverét, a cső eldördült s a derék parasztagazda összeesett. A báró az eset után a járásbírósnál jelentést tett az esetről. Ez eset a lakos-ságot mód felett felizgatta. Nagy tömegekben körülállták a kastélyt és egész éjjel leskelődtek a báróra, a ki fedezet alatt jött vissza Szilágy-Somlyóról. Bori Nagy Bálint, a szerencsétlenség áldozata ma éjjel kiszenvedett.

* **A fősvény halála.** Sötét, füledt levegőjű szobácskában lakott évek óta Kassán egy Halász József nevű öreg ember. Nem érintkezett senkivel és magányában valóságos uzor-ráskodást vitt végbe a maga személyével. Alig evett és ivott valamit és ruhát hetekig nem váltott. A látszat megóvása kedvéért néha megvásárolt egy pár csirkét vagy galambot, de sohasem fogyasztotta el, hanem ládába rakta, vagy szabadon hagyta röpködni a kis szoba mellett levő kamrában. A minap az öreg Harpagen hirtelen meghalt. A hatóság emberei be akartak menni a szobájába, de a bűzhődtt levegőtől visszatántorodtak. Egy napig szellőztették a szobát s csak azután mentek be a hagyatékot leltározni. A kamrában egész halom romlott főzeléket, rongyot és elhullott madarat találtak, a levegőben pedig néhány galamb és veréb röpködött. A halottat fölbontották s kiderült, hogy az öreg még a megvásárolt eledelt is sajnálta magától halálát a

hiányos táplálkozás okozta. Fősfénységének szép eredménye volt, mert több ezer forintot érő vagyon maradt utána, azonkívül háztelék és készpénz is.

* **Rejtélyes gyilkosság.** A nemrégiben megírt Bokis Mihály gyilkosságához hasonló esetről tudósít tenkei levelezőnk a következőket: A közel fekvő Mocsirla község lakosságát lázas izgatottságban tartja egy titokzatos gyilkosság büntette. Ugyanis mint értesülünk e hó 3-án este 8—9 óra tájban Pelle Mikulát a lakásán éppen midőn nyugodtan vacsorázott, az ablakon keresztül valaki golyóval töltött fegyverrel fejbe lőtte s a golyó oly biztosan és erősen furódott agyába, hogy azonnal szörnyet halt. Bár a csendőrség nyomában még az éjjel a legtüzetesebb nyomozást indított, de ez ideig eredménytelenül, mert gyanú okok nem merültek fel és itt szintén a bosszu művét látják fenforogni, bár nevezettnek biztos ellenségei nem voltak. Az orvos-törvényszéki boncolást másnap tartották meg, a melyre a lakosság nagy része összecsendült. A vizsgálatot folytatják és valószínű, hogy a tettes rövid idő alatt kézre fog kerülni.

* **Hírlapok gazdagsága Amerikában.** A világ egyetlen országában sem oly jövedelmezők a lapok, mint Amerikában. A leggazdagabbak a new-yorki lapok, melyek legtöbbszörének egy-két milliót érő palotája van, amint azt a new-yorki becslelőbizottság hivatalosan megállapította. Így a New-York Herald háza megér 950,000 dollárt, a New-York Times palotája 775,000 dollárt, a Herald palotája 600,000 dollárt, az Evening Post palotája 550,000 dollárt, a Tribune palotája 540,000 dollárt; a Mail and Express palotája 550,000 dollárt, a Staatszeitung palotája 400,000 dollárt. A lapok gazdagsága főképen a hirdetési rovatból ered, mert sehol a reklámot olyan jól, mint Amerikában, meg nem fizetik. Így a Chicagóban megjelenő Tribuna egy hasábnyi helyért a hirdetési rovatban egy évre 60,000 forintot vesz be, a New-York Herald pedig 70,000 forintot. A New-York Tribuna 50,000 forintot alól évi reklámot nem fogad el. Ezekkel a dus jövedelmekkel lépést tartanak a munkatársak és szerkesztők fizetési is. Egy new-yorki lapnak tizenkét munkatársa van, kik 12—18 ezer frt évi fizetést huznak. Egy new-yorki kereskedelmi lap szerkesztőjének évi fizetése 50,000 forint, a Sun szerkesztőjének fizetése 36,000 forint, a Century Magazine főbb munkatársai pedig egyenként 30,000 forint fizetést kapnak. Egy másik new-yorki lap minden héten 5000 forintot ad ki csak európai kábelsürgönyökre és saját reklámjaira.

* **Szökött katona.** Szegedi János biharmegyei legény Debreczenben katonáskodott. Azonban, már daczára, hogy szökésért többször volt súlyosan büntetve, — ismét elszökött ezredétől. Most köröztetik a legényt s a nagyváradi rendőrséget is megkeresték eziránt. Gyanu merült fel, hogy az illető Várad felé vette útját. Megtették az intézkedéseket s rövid idő múlva bizonyosan ismét bakkancsol huznak a szökevény lábára.

* **Megakadályozott öngyilkosság.** Tegnap délután az a szenzációs hír járta be a várost, hogy a »bába-képezdei inas« bizonyos okoknál fogva öngyilkosságot követett el. Utána néztünk a dolognak s meg is tudtuk, hogy csak öngyilkossági kísérletről van szó, még pedig nem valami tulságos komólyról. Ugyanis a nevezett inas kezébe vette a revolvert s mikor már célózni kezdett s a revolver ravaszát is megbillentette, villámgyorsasággal gondolt és határozott egyet s a revolver egy fél pillanat múlva a levegőben dördült el.

Semmi baj nem történt, az inas pedig összeesett ijedtében s mikor magához tért kérdezni kezdtek:

— Meg vagy sebesülve.

— Ne . . . nem!

— Miért estél össze akkor?

Pityeregve felelte rá a férfias termetű legény:

— Azt hittem, hogy találva vagyok s hogy már meg is haltam.

Ma már vigan fütörészett az udvaron az öngyilkosjelölt ur.

* **Nagy borhamisítás Szombathelyen.** Mint Szombathelyről táviratozzák, az ott két év előtt letelepedett Kostelik és Spitzer Lor-kereskedő czéget a pénzügyőrök feljelentették, hogy Lipsetz Náthán ottani müborgyárostól 30.000 liter mübort szállított. Kostelik és Spitzer czég pinczéjét erre meglepték és boraikból mintákat küldtek a borvizsgáló állomáshoz, mely konstatálta, hogy a megvizsgált anyag üres, tartalmatlan borszerű folyadék, mely ipari czélokra sem értékesíthető, tehát denaturálás mellőzésével megsemmisítendő. Mikor a hatósági közegek a mübor megsemmisítése végett Kostelik és Spitzer pinczéjében megjelentek, akkor a czég már összes müborkészletét eladta. A szombathelyi rendőrkapitány azután a törvény teljes szigorát alkalmazta és Kostelikut és Spitzert egyenként 100—100 forint pénzbüntetésre, esetleg 10—10 napi fogságra, továbbá Szombathely város szegényalapja javára 4800 forintra és 114 forint eljárás költségre ítélte.

* **Több rendbeli lopás Cséffán.** Meglehetősen gyenge lábon áll a vagyonbiztonság Cséffa községben, daczára annak, hogy állandó éjjeliőre van. A héten — holmi apró lopások, mint tűzifa, kövér liba stb. nem is említve — egy oláh gazdától 7—8 köből tisztabuzát emeltek el s néhány napra rá Pollák Ede falusi kereskedő házpádlásáról másfél zsák szitait lisztet, két kis zsák darált sőt és 2 darab kősót loptak el ismeretlen tettesek. Most csendőrök nyomozzák a tettest, de lehet, hogy az fütörészve nézi őket.

* **A czirkuszból.** Volpi G. nagypiaci czirkuszában rendezendő a plakátokon is már előre hirdetett mai utolsóelőtti nagy és a hirneves »Károlyi-család« jutalomjátékával egybekötött díszelőadásra e rovatban is felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét. Mint értesültünk a mai és holnapi utolsó előadásra tegnap ismét érkeztek új művészek és művésznők. A három »Figaró testvér«, mint felülmulhatlan repülő emberek, bámulatra méltó mutatványaikkal — keresztül utazásuk folytán — csak egyszer vagyis ma fogják bemutatni. Továbbá hazánkban ugyszólván eddig legelső magyar zenebohóczai a két »Vidzon testvér« kik a fővárosban Somossy-műlatójában arattak legutóbbi köztetszést. És végül a kis »Szeréna« kissasszony szabad lovaglónő. Mint láthatjuk ebből is mennyire igyekeznek a derék igazgató, hogy a még pár napi itléte alatt a látogató közönség tetszését kiérdemelje. Holnap vasárnap nagy bucsu előadás.

* **Rendőri hírek. Ellopott óra.** Schlézinger Ferencz váraljai lakos szobájából elloptak egy 30 forint értékű kettős fedelű ezüst remontoir órát. A belső szoba asztalára volt letéve e tárgy és innét veszett el. A gyanu egy a házba bejáratos emberre irányult. Jelentés tétetett a rendőrségnél s megindították a vizsgálatot. — **Elvesztett láda.** Bereczky Károly iparos tanuló tegnap egy szekeren falujába akart hazamenni. Zöldfa-utczán hajtottak végig s ez utczán a szekérről egy láda, mely ruhákkal, tanuló szerszámokkal és okmányokkal volt tele, elvesztett. A megtaláló sziveskedjék átadni azt a rendőrségi hivatalnak. — **Razzia.** A rendőrségi hivatal tegnap razziaát tartott. Mindössze nyolcz csavargó került kézre, kik ma haza fognak a rendőrség által tolonczoltatni. Ugy látszik, Várad is kezd már tisztulni az alkalmatlan és veszedelmes vendégektől.

„B. u. é. — Kör“.

(Uj egylet Nagyváradon.)

Egyszer kaptam ezer darab névjegyet — ajándékba.

Valamennyin rajta volt a b. u. é. k. is — Azt hittem, hogy ez a világ összes dicsősége!

Nem tehettem hát okosabbat, előkerestem »legkedvesebb« és »legtiszteltebb« ismerőseim nevét. Írtam a neveket a mint eszembe jött. Mikor a harmadik iv is telve volt ábécze — rendbe szedett nevekket, megolvastam s a szám kitétt két ezret!

Hozzáfogtam a — »selejtezéshez«. Igen nehéz munka volt, mert egyiket sem szerettem kisebb mértékkel, mint a másikat.

Hogy ők mily mértékkel szerettek engem, arról csak fogalmam volt.

Három napon, három éjjel
Raktam a neveket szójjal
S kijött: ezer kétszáz név!

Nem lévén csodatevő hatalmam, segítségül hívtam az — *érdeket!* Így sikerült valahogyan, ezer névjegy mellé, ezer *szemenszedett címet* találni!

Vásároltam, ezer darab boritékot. Leszállított áron kaptam — öt forintért. Czimeztem a boritékokat négy éjszakán át. Rengeteg vitákat idézve elő, hogy ne cseréljem-e fel? azt a meghagyott nevet, azzal a kihuzottal.

Az is sok bajt okozott, hogy kinek dukál a Tekintetes és kinek a Nagyságos czim?

A T. cz. nevűek, — természetesen nem kaptak tőlem b. u. é. k-t. Ugy gondoltam, hogy e *tiszteletreméltó* derék emberek, azzal is megelégszenek, ha *esetleges* találkozás esetén egy héttel előbb vagy egy héttel később, *sajátkezüleg* adom át részükre a szóbeli b. u. é. k-t.

Vásároltam 3 kros bélyeget 6 forintért. Ezért elvitt *akkor* a posta, a vidékre 200 darabot. Két krajczáros bélyeget vettem 8 forintért. Ezt meg *négyszáz helybeli* czimre szántam. — Bélyegezetlenül kellett volna maradni még *négyszáz* czimnek. Ezt *sajátkezüleg* akartam kézbesíteni, mert nem volt másik 8 forintom, a szükséges 2 kros bélyegre.

Ujabb »virág-csata« elé jutottam hogy: melyik czimzett lakik *távolabb* és melyiknek kézbesíthetem könnyebben, — magam?

Segítségül kértem, négy, igen kedves diákol, a kik oly igazi odaadással adták kölcsön a saját eszüket, hogy a helybeli czimzésre 3 kros; a vidéki czimzésre 2 kros bélyeget ragasztottak.

Sőt, hogy „*az ő kedves jó tanárjok*“ b. u. é. k-ja a boritékból *ki ne essék*, hát le is ragasztottak minden egyes boritékot! Ez a posta tarifát felemelte!

Meg voltam semmisülve!

A városi pénztárban, a honnan a fizetésemet kaptam, néha 8—10—15-én volt az elseje. Előleget? annál kevésbbé kaptunk!

Futottam »kezes« után! Kaptam is egyet, a ki ötven forintos váltó alá egyáltalán *nem akarta* írni a nevét. Legkevesebb száz forintos váltót írt alá, de azt oly kikötéssel hogy a nekem felesleges *másik ötven forintot* ő veszi fel — biztosítékul. Én azonban száz forint után fizessem a kamatot.

Fizettem vigan! Boldogan. Csak, hogy volt pénz — postabélyegre!

Nem láttam én olyan boldog fiatal embert, mint a minőnek magamat *képztem*. Névjegyem volt. Nyomdafesték ragasztotta rá a b. u. é. k-t. is! Urasan továbbítottam valamennyit! Leragasztva! Öt és három kros bélyeggel! — Átvibrált a lelkelem az a gondolat is, hogy a m. kir. posta, *élismerő okmánynyal* fog kitüntetni! A közelebbi, távolabbi, mélyen tisztelt, Tekintetes, Nagyságos stb. jóbarátok pedig, *hálásan* fogják b. u. é. k-mat viszonzni!

Eljött az ujév reggele!

Legelső volt a levelhordó, a ki saját jóindulata, de meg *Valaschek Venczel* akkori postafőnök kedves komám meghagyása folytán, soronkívül, jókor hajnalban, *hozott vissza* 200 darab helybe és vidékre czimezett b. u. é. k-t, mint a melyek, *nem helyesen* vannak felbélyegezve.

Persze! hálás köszönettel fogadom a csakugyan *kiváló szíveséget*. Mert az valóban borzasztó lett volna, ha utólag birságotlák meg a czimzetteket.

Lehet, hogy ilyes valami még is történt, mert azon év január 4-én, *Hollósy Jenő* tisztelt barátom útján, »egyhangulag« hozták tudomásomra az önkéntes tűzoltók, hogy ha az egyletből ki nem lépek, hát kilépnek ők!

Nyomban leköszöntem! (Először).

Jött azután a lámpagyújtó; lapkihordó (s. p. t. kaptam egész éven át); éjjeli őr; dalárda szolgáló; tűzoltó kocsis; harangozó; öt zenekar; stb. stb. — Persze, hogy »adtam az urat«, mig a *váltó birta!* Utoljára alig maradt az 50 forintból annyi pénzem, hogy a kosztomat, Bucsányinál, legalább a fizetésem kikapásáig, kifizessem.

B. u. é. k.? Egyetlen egy »számmotlevő« sem érkezett hozzám!

Nosza felkerekedtem én! Sunyi képpel kérdezgettem, hogy ki mennyi B. u. é. k-ot kapt!

Imitt amott, megmutattak egy egy halmaz. (félre lökött) névjegyet.

Nagy élvezettel nézegettem! A czimzett is hi-

zott, az általam emlegetett „igen szép megtiszteltetés” tudatában.

Meg is kérdeztem. Nem is tagadták, hogy ezek csak félredobált névjegyek. És a mikor ilyen igenlő választ kaptam: *kivétel a félredobottak közül* az én B. u. é. k.-mat!

Néhol észrevették, (persze nyomban bevitték a szalon asztalra) néhol pedig nyíltan kimondták, hogy ez a sok B. u. é. k. egy: *udvarias mezbe öltözött* — tolakadás!

Persze! azért mégsem megyen ki a divatból, sőt egyesek rovatos ívet vezetnek arról, hogy *kiktől kaptak és kiktől nem kaptak* újév reggelén B. u. é. k-t.

Pedig, hogy az ily jegyzet igaztalan, tanusít-hatják a levélhordók, a kik 3—4-én is szákszámra viszik a B. u. é. k-t.

Tudom, hogy a ki a B. u. é. k. ellen szót emel, az nagy részben hazaárulást követ el, mert esökkenti az ugysis határtalanul *olcsóbbá tett* posta bért.

Másodsorban, *vizzel öntözi* azt a *szent tüzet*, mely a *szeretet* lángjával lobogva, nagy hidegségében szinte majd megfagy!

Tudom én, hogy igen sok ember előtt kedves a *kapott* B. u. é. k. Csak ne járna ez is úgy, mint a halottak estéjén eszközölt — *kivilágítás!*

Pár óráig egymást óhajtjuk felülmulni a — *fényezésben*. Azután meg 364 napon feléje sem nézünk a — temetőnek.

Azt sem tudjuk, hogyan, minő szépen fejezzük ki jókívánságunkat, a *fölköztünk álló* egyénekkel szemben. (Magunkhoz hasonlónak, pláne alattuk képzeltnek, ugysis csak „okra” — küldünk.) Négy nap mulva szidjuk a *fölköztünk állót*, hogy jókívánságunkat nem viszonzotta; szidjuk az alattunk képzeltet, mert ezeknek jókívánságát, *viszonzni* — — — *kéne!*

Persze, hogy — másnap sem viszonzzuk! Azontul meg a viszonzást csak az alkalomra bizzuk! Elfelejtjük!

En az idén egyetlen egy B. u. é. k-t sem küldtem utra! — Ha igaz hűséggel óhajtánám ezt minden jó ismerősnek teljesíteni, kevés volna hozzá — tizezer darab!

Boritékokon és névjegyen kívül, a mai olcsó postabér mellett, kellene erre 10.000 drb krajczáros bélyeg. Ha én hetenként tíz fillért teszek félre, egy pár eszmát vehetek télviz idején, *egy árva gyermeknek!*

Amde, hova lesznek a B. u. é. k. által nőni vélt *kötelek?*

A ki velem rokonszenvez, az szeretni fog — újév után is.

A kinél meg *üresen marad* jókívánataim *rovatai?* szívesen fog köszönteni, ha reám — szükségem lesz!

En a mai napon egymagam is megalakítom a *B. U. É. — Kör-t!* Tessenek belépni! Tagsági díj és alapszabály nincs!

Rátkay József.

EGYESÜLETEK.

A sak-kör alapszabálya. A belügyminiszter a nagyváradi sak-kör alapszabályait jóváhagyta.

Meghívó. A szinügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 9-én d. u. 3 órákor tartandó bizottsági ülésen a város-háza termében megjelenni szíveskedjenek.

Hoványi Géza,

szinügyi bizottsági elnök.

Tárgy:

A nyári szini előadásra beérkezett pályázatok előterjesztése.

MULATSÁG.

Gyermek-bál. A „Zöldfa” disztermében e hó 17-én apró leánykák és gavallérok tartanak mulatságot. Ez alkalommal fogják bemutatni, hogy mit tanultak a táncból, a legkedveltebb tantárgyból. Sára Miklós jónévű, ügyes táncmester — ki a fiatal sereget tanította — fogja a bált vezetni, melyre a következő meghívót bocsájtották ki: Meghívó. Ő nagysága Földessy Károlyné urhölgy védnöksége alatt levő tánc-

iskola, Sára Miklós vezetése mellett folyó évi január hó 17-én a „Zöldfa” disztermében táncvizsgát tart, melyre t. urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 6 órákor. E meghívó beléptijegyül szolgál.

A Csarnok mai estélye. Ma már a harmadik szórakoztató estély fog megtartatni a Kereskedelmi Csarnok disztermében. Ez estély is minden bizonynyal az előzőhöz hasonló sikert fog elérni. A mulatságot csakis a Csarnok tagjainak családjai, vagy meghívottak vehetnek részt. A vacsora 8 órákor kezdődik, mi közben a katonai zenekar válogatott zenedarabokat ad elő. Tánc kezdete 10 órákor.

Farsangi naptár.

- Január 9. Kereskedelmi Csarnok estélye.
 > 10. Ipartestület táncestélye az elaggott iparosok javára a Sasban.
 > 10. Tüzlő-bál a Jéppinceben.
 > 16. Jogász-bál a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
 > 23. A tisztikar zeneestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
 > 30. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.
 Február 2. A román ifjak hangversenye és táncestélye a Sasban.
 > 6. A Réti Népkör bálja a Zöldfában.
 > 27. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.

S P O R T.

Vadászat Szalontán. A nv. l. sz. püsp. urad. nszalontai pusztáin és a tulkai urad. erdőben f. hó 4-én és 4-én megtartott kör és hajtó vadászatot terítékre került 352 drb nyul és 8 róka. Az élvezetes vadászatot részt vettek: Beöthy László főispán, Schlauch Nándor urad. jószágkormányzó, Balázsházy Bertalan, Buranovics Ferencz, Szikszay Lajos, Kovács Károly járásbíró, Erdélyi József, Zilahy Kálmán, Grünhut Henrik, Osterlamm Armin, Kenyeres János, Lovassy Andor, Glatz Antal, ifj. Gosztonyi Ferencz, Kovács Béla, Hanzély István, Gyémánt József, Gasparik Pál, Scheiber Izidor.

Vadászat Szalardon. Mint értesülünk, Tóth László, szalárdi birtokán a jövő héten ismét nagyobb körvadászatot rendez, melyre a környék intelligenciáját fogják meghívni. Városunkból is többen fognak kimenni az érdekes vadászatra, ha annak megtartásához a kedvező időjárás is hozzájárul.

Igazságszolgáltatás.

Titokzatos büntény.

— Végtárgyalás. —

A múlt év április havában az irgalmasok budai kórházának portását egy reggelen meggyilkolva találták.

A gyanu Bakonyi Sándor szolgára irányult, a ki Huttikai-nak, a portásnak, bizonyos összeggel adósa volt s a kit a gyilkosság reggelén a tanuk véres ruhában találtak.

Ebben a titokzatos ügyben ma tartották meg a végtárgyalást Pesten.

Bakonyi mindent tagad. Nem ismeri be, hogy tartozott volna a portásnak, a véres ruhákra pedig azt mondja, hogy akkor vérezte be magát, mikor bement a vérben fekvő Huttikai-hoz s hozzá lehajolva kérdezte, hogy mi a baja. A tanuk azonban minden védekezését megezőfolják.

A tanuk kihallgatása.

Azután a tanukat hallgatták ki. Kunszt Ferencz laboráns volt az irgalmasok kórházában, amikor a gyilkosság történt.

Az elnök: Azt mondják, hogy önnek a portással egyszer valami baja volt?

— Volt. Egy pár forintot adtam neki kölcsön s a mikor visszaköveteltem össze-

A tanu elmondja azután, hogy április 12-én hajnalban visitást hallott a portás szobájában, hallotta, hogy a portás azt kiáltja: „Jaj Istenem, Sándor meghalok.” Fölverte a cselédséget. Fitos István kocsis be akart menni a kapushoz, de nem tudott. Akkor az ablakhoz mentek, de azon sem láthattak semmit. Ujra visszamentek tehát az ajtóhoz. Akkor jött ki Bakonyi s azt mondta: „Szegény ember, agyon van verve.”

Az elnök: Mikor maguk bementek élt még Huttikai?

— Nem élt, csak hörgött.

— Honnét tudja, hogy negyed öt óra volt?

— Mert a mikor felkeltem először is az órára néztem.

Az elnök (a vádlotthoz): Lásza, a tanu azt mondja, hogy negyed öt volt, amikor az eset történt.

— Háromnegyed öt volt.

— Azt is mondja, hogy erős dulakodást hallott.

— Nem igaz, csak azért vall ellenem, mert fél, hogy elveszíti a szolgálatát.

— Hiszen már nem is szolgál az irgalmasoknál.

A védő: Ön kétszer hallotta, hogy a kapus kiáltott. Mit hallott először?

— Először azt mondta: „Sándor, mit csinál velem!” Aztán egy kis szünet volt, majd megint elkezdtek dulakodni s akkor hallottam, a mint Huttikai ezt mondta: „Jézus Mária, Sándor, mit csinál velem, meghalok!”

— Ha ezt hallotta, miért nem ment be a szobába?

— Mert én nem beszéltem a portással, különben is azt hittem, hogy részeg.

Egy újabb tanu.

Ziliczi Tamásné konyhaleány volt az irgalmasoknál s a mikor Kunszt Ferencz föllármázta a cselédséget, ő is odafutott az ablakhoz s egy résen keresztül megismerte Bakonyi Sándort. Hallotta, a mint Bakonyi, a szobából kijövet, ezt mondotta: „Jézus Mária, a szegény portást valaki megölte.”

REGENY-CsARNOK.

Jón, rosszon túl.

(Uri morál.)

HERBERT M. után Dr. MARGITAI.

De Márfa, hogy lehet már valaki ilyen gondatlan és lármás. Mint valami dragonyos. Nem mindenkinek lehetnek 16 éves, erős idegei. Valóban nem értelek kedves Mari, hogy neked nem tűnik föl Márfa vad természete. No és aztán az a hirtelenkedés... A nőnek már megjelenése módjával hatni kell, de Márfa — az a berontás, ajtócsapás, hogy a gerendák is megrendülnek belé, — rettenetes!

Ez az utolsó elszörnyedés csakugyan jogosult volt, mert meg volt a tárgya — Márfa ugyanis fölgerjedésében fölkapta napernyőjét s kifutva úgy becsapta az ajtót maga után, hogy Andy csecsebecsei rémülten ugrádozni kezdtek a bambus-asztalkán.

— Gyönyörű nevelés! — morgott Andy tovább, no ha férjhez mén, az ura ne is kívánjon nagyobb büntetést Istentől.

Ha esze lesz az urának, nem is fog örökké mindig zsémbelni rá, — viszonzá Am Ring asszony teste vére pártját fogva. — A fiatal lányok se szeretik az olyant, aki mindig csak korholja őket.

— Jól van, — morog Andy — csak azért jöttetek, hogy bosszantsatok, szép atyafiságos indulat. Ismerem már régen; de nem is fogok tenni semmit neveletlen hálátlan lányodért. Értetted? Alászolgája! nagyon sokat pazaroltok már reám drága időtökből.

Ezzel, — sans facon — el is tűnik Divora ur belső termeiben szeretett testvérét otthagya sötétpirosan a bosszankodástól.

— Egyre beszámíthatatlanabb lesz, — gondolja magában az, elhagyva öcsce barátságatlan küszöbét, hogy felkeresse Márfát, aki könnyes szemekkel fölvetett daczos ajakkal ül az egyik kerti padon.

— Oh ez a vén medve! — dühöng Márfa ha nagybátyám is, ki nem állhatom. Szenvedhetetlen goromba ember!

— No hiszen nem is állaná az ember, ha másrészt olyan bőkezű nem volna! — erősíté a mama, — de gondold meg Márfa, a színházi jegyeket, a fürdői utakat, a toiletteket; hála Istennek arról meg vagyok győződve, hogy nem házasodik meg többé!

Némi lehangoltságban folytatják a mama és leánya utjokat a Victoria Boulevardon levő lakásuk felé, melynek béréből az oroszlanrészt Andy fizeti, mert Am Ring asszony megboldogult férje kevéssel azelőtt halt meg, mielőtt tönkre jutott volna s neje pénze is nagyrészt — utána ment.

Utközben két «jó» ismerőssel találkoznak; az egyik Stolz kormánytanácsosné, a másik Schmidt Urbán Blanka kisasszony, — ugynevezett «kékharisnya» aki a hazai nőegyletben megható fölolvasásokat tart az olasz kori-renaissance-ról.

A hölgyek alig tudnak betelni kölcsönös nyájaskodásaikkal. A kormánytanácsosné azt véli, hogy Am Ring asszony napról-napra fiatalabb lesz, Márfa pedig világra olyan, akár csak a moharózsa bimbója.

— Testvéremnél voltunk, — kezdé Am Ring asszony — szegény borzasztó ideges. Hanem arról fogalmunk sincs kedveseim, mennyire isteníti Márfát. Kimondhatatlan módon kényeztet, tündérének, angyalának hívja — a jó Andy!

Márfa tátott szájjal hallgatja mindezt! Anyja kedves szokása családi körülményeiket a lehető legdicsőségesebb fényben tüntetni föl a világ előtt, az a világi okosság következménye; de ez alkalommal költészet és valóság mégis tulságos nagy kontrasztban állanak egymással.

— Divora ur rendkívül érdekes ember! — szól Blanka kisasszony epedőn — oly sokat látott. Ugy szeretem hallgatni, midőn Spanyolországról vagy Stáliáról beszél.

— A jó Andy nagyon is sokat látott, — vág közbe a kormánytanácsosné. — Rettentetes blazirt. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az angol királynő lemondása.

Budapest, január 8. (Saját tud. táv.) London előkelő köreiből elterjedt hír szerint Viktoria királynő elhatározta, hogy 50 éves uralkodói jubileuma alkalmával az angol koronáról ünnepélyesen le fog mondani a valesi herceg javára.

Milán Belgrádban.

Budapest, január 8. (Saját tud. táv.) Milán király ma Belgrádba érkezett. A már hosszabb idő óta külföldön élő ex-királyt Szerbiába érkezésekor ünnepélyesen fogadták. Belgrádban az egész szerb kormány élén Sándor király fogadta, mialatt az utcákon nagy néptömeg tolongott. A szerb lapok különböző magyarázatokat fűznek Milán látogatásához. Az emberek nagy része azt hiszi, hogy fiának, Sándor királynak nászában utazik.

Pápay emléke.

Budapest, január 8. (Saját tud. táv.) Az elhunyt Pápay István özvegyéhez sűrűn érkeznek a részvétnyilvánító iratok és sürgönyök. Ma meleg hangú táviratban kondoleáltak Schlauch bibornok, Szőgyény László és Hieronymi.

Népitélet.

Budapest, január 8. (Saját tud. táv.) Palermóból sürgönyzik, hogy Crispi volt kormányelnököt az ottani semmisítőszék palotája előtt egy nagy tömeg szocialista megtámadta, lepiszkolta és egy suhancz

kezet is emelt rá. Crispi a palotába menekült. A népszerűtlen államférfi inzul-talóit a csendőrség verte széjjel.

Templom égés.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónk táv.) A kattanói görög székesegyházban tegnap éjjel tűz támadt, mely a közelében levő tűzér-kaszárnyára is átharapódzott és mindkét épületet elhamvasztotta. A kárt, mely a templomot érte, 100.000 forintra becsülik. Emberéletben nem esett kár.

Rablógyilkosság.

Budapest, január 8. (Saját tud. távirata.) A dob-utczai rablógyilkosság áldozatát, Koch Józsefnét ma boncolták fel a törvényszéki orvostani épületben s konstatálták rajta a külső, erőszakos halált. A rendőrség nyomában van már a gyilkosnak. Kiderítette ugyanis, hogy az elvetemült gonosztevő, még két más helyen is hasonló mesével próbált magának lakást kivenni, de úgy látszik, hiányzott neki az alkalom és szerencse, hogy rablási tervét keresztül vigye.

KÖZGAZDASÁG.

Erdély Sándor a fegyencz-iparról. Az igazságügyi miniszter Debreczenben a nála tisztelegő küldötségek előtt közérdekű kijelentést tett a fegyencz-iparról. A kereskedelmi és iparkamara elnöke, Szabó Kálmán nagykereskedő ugyanis a debreczeni iparosztály aggodalmait tolmácsolta a Debreczenben tervezett gyűjtő-fogházban meghonosítandó fegyencz-iparágak miatt, melyek káros versenyt csinálnak a drága munkaerővel dolgozó ipari műhelyeknek s arra kérte a minisztert, hogy az építendő kerületi börtönben szigorúan megtartassanak a fegyencz-iparra vonatkozó törvényes szabályok. A miniszter nehezként nevezte a fölvetett kérdést, amelyet ő alaposan tanulmányozott, de megnyugtatóan kijelentette, hogy amennyiben Debreczenben keresztülvihető, a fegyenczeket inkább külső mezei munkára fogják alkalmazni, egyuttal hangsúlyozta az ipari munkának erkölcsnemesítő hatását a társadalmat e szerencsétlen tagjaira.

Német gazdák Magyarországon. Mint Debreczenből értesülünk, a folyó év május havában körülbelül 100 tagja a Német gazdák Egyletének kirándulást tervez hazánkba. Ezen kirándulást a Magyar gazdasági Egyesület is iparkodik előmozdítani, melynek nevében csak a napokban közölte volt gr. Dessewffy Aurél Debreczen polgármesterével, Simonffy Imrével, hogy a német gazdák kiránduló társasága május hó 26-án Debreczent is meglátogatja.

Értekezlet a tőzsdereform tárgyában. A tőzsdereform tárgyában egybehívott értekezlet az új évben tegnap tartotta első ülését Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter elnöke alatt, ki üdvözölve a tagokat, előterjesztette első sorban a tőzsde-ügynökök intézményére vonatkozó kérdéseket, melyekhez hozzá szóltak Ullmann Emil, dr. Bamberger Béla, Rubinek Gyula, Pekár Imre, dr. Neumann Armin, Matlekovits Sándor, a kik tőzsde-ügynöki intézmény eltörlése mellett nyilatkoztak. Tiszta István után gróf Károlyi Sándor szólalt fel, a ki ki akarná zárni a tőzsde-ügynökök befolyását az árfolyam megállapítására s e helyett kötelezővé kívánja tenni azt, hogy minden alku, mely a tőzsdén kötöttik, a tőzsde hivatalában be is jelentessék. Az árak helyes megállapítására nézve a fődolog az, a mit már a multkor említett, hogy a tőzsdén ne csak tőzsdetagok vegyenek részt, hanem más, e részben illetékes faktorok is, nevezetesen a gazdasági egyesületek ad hoc kiküldött bizottsága stb. Több tag felszólalása után Dániel Ernő miniszterreszummálta az elhangzott beszédeket, majd a tőzsdei bizományosokra vonatkozó kérdéseket terjesztette elő. Ezekre vonatkozólag is ellentétes válaszok hangzottak el s a nélkül, hogy bármi határozat történt volna, az értekezlet — mely délután ismét folytatja tanácskozásait — véget ért.

Szerkesztői posta.

K. A. Szolnok. Ha szerkesztő személyében nem lát garantiát, tessék figyelemmel kísérni a lapot. Cikkeit, tudósításait köszönettel vesszük és kérjük, — de fentartjuk magunknak a czeruza jogát.

Fruskának. A multkor adóság maradtunk egy felelettel: Gróf Közigység Fidéllakása Taucz, Aradmegye, hol 7000 holdas birtoka van.

V. B. Budapest. «Homokszivék» cz. tárczája nem vált be. Hosszabb elbeszélését még nem néztük át, különben 2-3 hónapra el vagyunk látva. A másik tárczát sem tudtuk még átolvadni.

Egy kíváncsinak. Tegnap tárczánk véletlenül maradt anonym; technikai tévedésből maradt ki alóla Mészáros Józsefnek ismert, jótollu tárczairónknak a neve.

Egy poétának. Verseket csak ünnepi alkalmakkor szokunk közölni, vagy mutatványképpen valamely újabb megjelent műből. Különben egyik verse (Bölcselekedés) nem valami keresztény szellemű. A másikban pedig kevés a tartalom.

Sz. Helyben. Tegnap kaptunk egy cikket, — de csak az utolsó fele volt meg, elejét hiába kerestük. Különben azt a tárgyat már nem lehet teljesen elejteni, mert a miniszter már jóváhagyta.

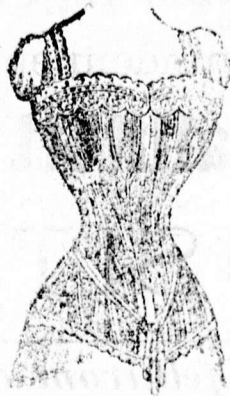
Viktornak. Üdvözlét. Már kezdünk aggódni a hosszúság hallgatásért, melynek okát nem tudtuk elképzelni. Bonum successum!

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Az általam feltalált

Gummi Matine fűzőt a m. k. miniszterium szabadalmazta.

Továbbá a n. é. közönség tudomására hozom, miszerint legújabbán fűző-gyárammal kapcsolatosan egy

különleges paplan-gyárat

létesítettem, mely új vállalatommal igyekezni fogok, úgy mint eddig fűző gyártmányaimmal a n. é. közönség nagybecsű megelégedését kiérdemelni, gyors és legjutányosabb árak előre biztosítva,

teljes tisztelettel

Rózenzweig Róza.

Aláírási felhívás.

A „Nagyvárad-Velence- s Váraljai Takaré- és Segély-egyleti Szövetkezet“ működési ideje lejárván, alulírott bizottság városunk e legrégebb és legszebb eredményrel záródott; e Szövetkezetet továbbra is fenn akarván tartani, aláírási

íveket becsájt ki a Szövetkezet újbóli megalakulása céljából.

Minden részjegy 10 krajczár, melyhez még azonkívül minden részjegy után egyszerre és mindenkorra fizetendő 10 krajczár beíratási díj is járul.

Aláírási-ívek vannak:

A Várad-Velencei „Népkörben.“

Rác Jakabnál a biharmegyei ker. és iparbank pénztárnokánál.

Jablonszky Emil Nagyvárad város pénztárnokánál.

Jámbor József megyei irattárnoknál.

Az alakuló közgyűlés f. év január hó 31-én d. e. fél 11 órakor fog a Velencei Népkör helyiségébe megtartatni.

Az előkészítő bizottság.

10 1-3

Kitüntetve az 1896. évben rendezett országos kiállításon kiállítási éremmel.

STERN IGNÁCZ

kész férfi-, gyermek-ruha és szabó-üzlete
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

Megrendelések 24 óra alatt.

Városi és utazó bundák.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet a téli időnyre nagy választéku mindennemű kész férfi- és gyermek-öltönyök, felöltők- és téli-kabátokkal rendeztem be.

Nagy ruha-raktáram czikkeit csak saját műhelyemben készítettem, miért ugy minőség, mint az árak tekintetében bármely budapesti vagy bécsi gyári raktárakkal kiállom a versenyt.

Egyszersmind van szerencsém tudatni, hogy bel- és külföldi ruhaszövevényeim már megérkeztek, melyekből mérték szerinti mindenféle öltönyök, felső kabátok, téli kabátok

több kiállításon kitüntetett saját műhelyemben készültek.

E czélból egy elsőrendű szabászzsal rendelkezem, ki tapasztalatait a bel- és külföld nagyobb üzleteiben szerezte meg.

Elegáns szabás! pontos kiszolgálás! és a legolcsóbb árakat előre biztosítva, maradtam kiváló tisztelettel

STERN IGNACZ, NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

279 16-25

Kitüntetve a nagyváradai orsz. segéd- és tanoncz kiállításon ezüst oklevéllel.

Nem szédélgés — hanem hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzlet felosztás miatt

Bémer-téren, Pognár házában levő

STERN LAJOS divatkereskedésében

VÉGELADÁS

310-8-10

t a r t a t i k.

Női-, férfi- és gyermek-czipők, sárczipők, halina-csizmák, kamásnik kalapok és sapkák

fehérneműek, téli alsó ingek, harisnyák

kesztyűk, nyakkendők és mindennemű férfidivatczikkek

rendkívül leszállított árakban

VÉGKIARUSITTATNAK.

E kedvező és ritka alkalomra felhívom a t. közönség figyelmét.

Nyomatott lap-tulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Feltűnő olcsó árak.

Szolid és pontos kiszolgálás.